R A D A
GMINY DYDNIA
woj. podkarpackie

UCHWAŁA NR XXXIII/278/2013

RADY GMINY DYDNIA

z dnia 28 listopada 2013 r.

w sprawie zatwierdzenia „Planu odnowy miejscowości Witryłów na lata 2014-2020"

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.),

Rada Gminy Dydnia uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdzić **„Plan odnowy miejscowości Witryłów na lata 2014-2020"**w brzmieniu jak załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dydnia.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Piotr Szul

R A D A
GMINY DYDNIA
woj. podkarpackie

Załącznik do UCHWAŁY NR XXXIII/278/2013
RADY GMINY DYDNIA
z dnia28 listopada 2013 r.

PLAN

ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WITRYŁÓW

NA LATA 2014 - 2020

WITRYŁÓW, LISTOPAD 2013

Spis treści:

I Wstęp 5-6

II. Podstawowe informacje 7

1. Historia 7-11

2. Położenie 11-12

III. Analiza zasobów miejscowości 12

1.Środowisko przyrodnicze.....12

1.1. Ukształtowanie powierzchni 12

1.2. Flora i fauna 13

1.3. Parametry klimatyczne i glebowe.....13

1.4. Stan środowiska naturalnego.....14

1.4.1.Wody.....14

1.4.2. Powietrze atmosferyczne.....14

2. Środowisko kulturowe 14-15

2.1.Turystyka i rekreacja.....15

2.2. Sport 15

2.3.Działające organizacje i stowarzyszenia 16-22

2.4.Obiekty zabytkowe 22-23

3. Gospodarka przestrzenna i infrastruktura techniczna.....23

3.1.Stan systemu komunikacji 23

3.2. Kanalizacja 23

3.3. Wodociągi 23-24

3.4.Parkingi i chodniki 24

3.5.Budynki i budowle 24

3.6.Gazyfikacja 24-25

3.7.Gospodarka odpadami.....25

3.8.Charakterystyka opieki zdrowotnej.....25

3.9.Oświata 25-27

4. Sfera gospodarcza.....27

4.1.Rolnictwo.....27-28

4.2. Działalność pozarolnicza.....28-29

5. Potencjał społeczny....29
5.1. Sytuacja demograficzna....29-30
5.2. Rynek pracy....30-31
5.3. Opieka społeczna....31
IV. Analiza SWOT....32
1. Sfera społeczna – jakość życia, tożsamość i wartość życia wiejskiego....32-33
2. Sfera potencjałów – standard życia....33-34
3. Sfera gospodarcza – byt....34-35
V. Wizja rozwoju (odnowy) miejscowości Krzemienna....35-36
VI. Planowane kierunki rozwoju....36
1. Plan długoterminowy....36
1.1. Priorytety....36
1.2. Uzasadnienie....37-38
1.3. Cele....38
1.3.1 W zakresie sportu, rekreacji oraz kultury....38-39
1.3.2. W zakresie oświaty....39
1.3.3. W zakresie infrastruktury i obiektów komunalnych....39
1.3.4. W zakresie ochrony zdrowia....39
1.3.5. W zakresie dziedzictwa kulturowego i religijnego wsi....39
1.3.6. W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców....39
1.3.7. W zakresie infrastruktury drogowej....40
VII. Opisy przedsięwzięć (zadań) – oczekiwane rezultaty....40
1. W zakresie sportu, rekreacji oraz kultury....40-41
2. W zakresie oświaty....41
3.W zakresie infrastruktury i obiektów komunalnych....42
4.W zakresie ochrony zdrowia....43
5.W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego wsi....43
6.W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców....43
7. W zakresie infrastruktury drogowej....44
VIII. Harmonogram realizacji projektów....45
IX. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego....

X. Zarządzanie....46
1. Wdrażanie....46-47
2. Instrumenty realizacji....47
2.1. Instrumenty prawno – administracyjne....47
2.2. Instrumenty ekonomiczne i rynkowe....47
2.3. Instrumenty finansowe....47
2.4. Instrumenty marketingowe....48
3. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej....48
3.1. System monitorowania planu odnowy....48
3.2. Monitoring rzeczowy....48
3.2.1. Wskaźniki produktu....48
3.2.2. Wskaźniki rezultatu....49
3.2.3. Wskaźniki oddziaływania....49
4. Sposoby oceny planu odnowy....49
5. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi....50
6. Uspołecznienie procesu planowania i realizacji....50

Pty

I. Wstęp

Dokument niniejszy opracowany został zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Plan ten zawiera charakterystykę miejscowości, inwentaryzację jej zasobów, planowane kierunki rozwoju, ocenę mocnych i słabych stron miejscowości oraz harmonogram realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Dzięki temu stanowić ma podstawę podejmowania działań rozwojowych, nie koniecznie związanych tylko z założeniami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Cele i kierunki odnowy (rozwoju) miejscowości Witryłów nakreślone w tym Planie pokrywają się z celami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich „Odnowa i rozwój wsi 2007-2013" (PROW). Plan ten jest próbą kompleksowego spojrzenia na rozwój Witryłowa nie tylko w zakresie jaki przewiduje PROW. Stara się odpowiedzieć na pytania: Jak jest? Jak być powinno? Jak to osiągnąć?

Nadrzędnym celem przyświecającym wizji odnowy Witryłowa jest zrównoważony wielokierunkowy rozwój tej miejscowości, oznacza to prowadzenie działań rozwojowych w sposób, który zapewnia trwałość struktur społecznych, gospodarczych a przede wszystkim kulturowych. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich takich jak miejscowość Witryłów wiąże się z koncepcją wielokierunkowości, która polega na promowaniu rozwoju funkcji pozarolniczych wsi, utrzymaniem wartości krajobrazowych i przyrodniczych, kształtowaniem warunków różnorodnej działalności ekonomicznej, zachowaniem tradycji i dziedzictwa kulturowego, rozwojem funkcji społecznych i kulturalnych oraz rozwojem infrastruktury technicznej służącej społeczności.

Zrównoważony rozwój zwiększy atrakcyjność Witryłowa, jako miejsca życia i pracy jego mieszkańców, powinien przyczynić się do redukcji bezrobocia, oraz wpłynąć na kształtowanie produkcji rolnej, zgodnie z wymogami ochrony środowiska i zachowania krajobrazu naturalnego miejscowości. Kierując się niniejszym Planem będziemy mieć możliwość koncentracji środków w działaniach priorytetowych, zmierzających do

określonego celu. Umożliwi także postępowanie zgodnie z określonym harmonogramem i przyjętą hierarchią zadań.

Niniejszy Plan będzie stanowił jasną deklarację mieszkańców Witryłowa w stosunku do władz gminy Dydnia jak również do instytucji wdrażających programy wsparcia ze środków Unii Europejskiej oraz funduszy krajowych. W Planie tym mieszkańcy swoimi głosami zadecydują o kierunkach dalszego rozwoju Witryłowa i spełnienia swoich potrzeb życiowych.

Plan ten ma charakter strategiczny, charakteryzuje się spójnością z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego w zakresie Odnowy Miejscowości i Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa. Ponadto podstawą opracowania Planu rozwoju miejscowości Witryłów była Strategia Rozwoju Gminy Dydnia do roku 2020.

Wymienione w Planie przedsięwzięcia przewidziane do realizacji ujęte są w sposób hasłowy bez szczegółowych aspektów ich realizacji. Nie zostały podane wielkości materiałów, nie są określone technologie lub metody, które będą zastosowane do realizacji. Planowane nakłady są kwotami szacunkowymi bez wykazu poszczególnych elementów składowych zadania, dane te ustalane będą na etapie bezpośredniego przygotowania przedsięwzięcia do realizacji, wówczas zostaną sporządzone (według poszczególnych potrzeb) opracowania takie jak: dokumentacja techniczno – kosztorysowa, studia wykonalności czy też szczegółowe opisy projektów.

II. Podstawowe informacje

1. Historia

Witryłów - tak nazywała się wieś nad Sanem do 22 sierpnia 1977 r. Wtedy to bowiem ministerialnym zarządzeniem, charakterystycznym dla czasów realnego socjalizmu wprowadzono w Polsce pd-wsch. zmiany w nazewnictwie miejscowości. Nazwa wsi została zmieniona na: Wietrzna. Taki stan rzeczy trwał przez kilka lat aż do momentu, kiedy przywrócono pierwotne nazwy.

Witryłów leży na obszarze starego osadnictwa ruskiego w dolinie Sanu. Osada powstała zapewne jeszcze przed 1340 r. A ponieważ nie jest znane prawo tej wsi, było więc ono prawdopodobnie ruskie. W źródłach Witryłów występuje po raz pierwszy w 1424 r. Osada nosiła nieco odmienną od współczesnej nazwę: Iutrilow. Pochodzi ona, jak się wydaje, od któregoś ze starych ruskich imion.

Z 1507 r. pochodzi wzmianka o istnieniu cerkwi parafialnej. Po ludności ruskiej pozostała położona na wzgórzu świątynia (parafia Końskie) pw. św. Michała Archanioła, niegdyś cerkiew greckokatolicka. Wzniesiona w 1812 r., przebudowana na pocz. XX stulecia z zatarciem stylu (usunięto kopułę). Świątynia jest drewniana, konstrukcji zrębowej, na kamiennym podmurowaniu, dwudzielna. Posiada prezbiterium zbliżone do kwadratu i chór muzyczny wsparty na 2 filarach. Zachował się krzyż procesyjny z pocz. XIX w., malowany dwustronnie, przedstawiający Chrystusa Ukrzyżowanego i Chrystusa w Grobie. W ośmiobocznej wieżyczce sygnaturka z pocz. XX w.

W latach 1914-20 większość mieszkańców Witryłowa zmieniła obrządek na łaciński, wskutek czego w roku 1935 na 1060 mieszkańców tylko 250 było grekokatolikami. Po roku 1947 cerkiew nie była użytkowana i uległa poważnym zniszczeniom. W latach 1980-81 przeprowadzono w niej kapitalny remont. Obecnie świątynia jest użytkowana jako kościół filialny, rzymskokatolicki pw. Najświętszej Maryi Panny Nieustającej Pomocy, należący do parafii w Końskiem. W XIX w. wieś należała kolejno do: Anny Bogusz, Władysława Falkowskiego i dr. Jana Kozłowskiego, a wreszcie Dwernickich.

Na terenie miejscowości na głębokości 300 metrów pod ziemią odkryto ropę naftową. Z tego złoża wydobyto 19 tys. ton ropy parafinowej.

Do połowy XX wieku w Witryłowie istniał dwór. Uległ on częściowemu spaleniu w 1946 r. Pozostały po nim piwnice z 1828 r., a także resztki parku z kasztanowo-modrzewiową

aleją i kilkoma starymi dębami. Godne uwagi są także trzy piękne XIX-wieczne kapliczki murowane, z których jedna, na rzucie kwadratu, swoim wyglądem imituje dwuwieżową fasadę kościoła.

Dużą atrakcją Witryłowa jest wisząca kładka nad Sanem. Można dzięki niej łatwo dotrzeć do Ulucza, do zabytkowej cerkwi.

2. Położenie

Witryłów jest wsią, która pod względem administracyjnym wchodzi w skład Gminy Dydnia. Położona jest na Pogórzu Dynowskim. Przebiega przez nią droga powiatowa Nr 2046R Krzemienna – Witryłów - Jurowce. Droga ta łączy Gminę Dydnia z Gminą Sanok.

W sąsiedztwie Witryłowa znajdują się takie miejscowości jak: od strony południowej Końskie, od północy Temeszów i Ulucz od wschodu Ulucz i miejscowości należące do Gminy Sanok, natomiast od zachodu Krzywe i Końskie.

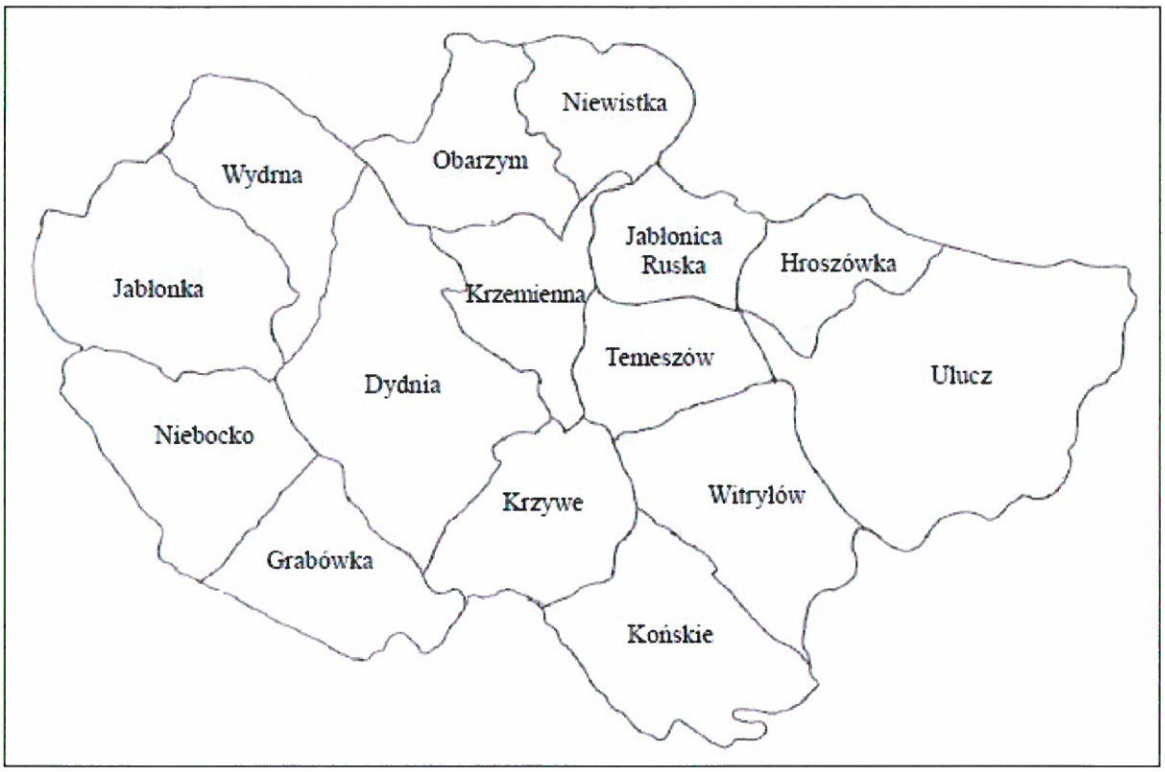

Położenie Witryłowa w Gminie Dydnia

III. Analiza zasobów miejscowości

Środowisko przyrodnicze

1.1. Ukształtowanie powierzchni

Ukształtowanie powierzchni cechuje się rusztowym układem grzbietów. Liczne pasma wzgórz rozciągają się od południowego zachodu na północny wschód. Wzdłuż tych pasm przebiega dolina potoku Witryłówka. Najwyższym punktem jest szczyt osiągający wysokość 442 m n.p.m. tzw. „G. Towarzyska". Budowę geologiczną tworzy tzw. flisz karpacki, czyli leżące na przemian warstwy skał: łupków ilastych i marglistych, mułowców, piaskowców i zlepieńców.

1.2. Flora i fauna

Ukształtowanie powierzchni, warunki glebowe i klimatyczne wpływają na florę i faunę Pogórza Dynowskiego i Przemyskiego. W przeszłości obszar ten porastała puszcza w większości zamieniona później w pola uprawne. Podstawowym typem lasu jest drzewostan mieszany górski. Wśród drzew dominują: buk, grab, brzoza, dąb, jawor, modrzew, olcha, sosna, świerk, jodła, a nad brzegami rzek i potoków - wierzba. Podszyt leśny stanowią: maliny, borówki, jeżyny, poziomki oraz grzyby.

Spośród ptaków na terenach zamieszkanych występują najczęściej: wróble, szpaki, szczygły, słowiki, sikorki, sroki, gawrony, kawki i jaskółki, natomiast w lasach i na polach: bażanty, kuropatwy, drozdy, zięby, jastrzębie, wrony, dzięcioły, gile, sowy, sójki i przepiórki. Ssaki reprezentowane są przez: sarny, jelenie, zające, myszy polne, łasice, wiewiórki, dziki, gronostaje, wydry, piżmowce. Na terenach podmokłych żyją żaby, a na nasłonecznionych zboczach występują zaskrońce, rzadziej żmije. W przepływającej od północno wschodniej strony miejscowości rzece San żyją min. takie ryby jak brzany, szczupaki, lipienie, klenie, sandacze, okonie, leszcze, płocie, liny, pstrągi.

1.3. Parametry klimatyczne i glebowe

Na terenie Witryłowa występuje typowy klimat przejściowy, przechodzący od morskiego do kontynentalnego. Średnie temperatury stycznia wahają się między -13 a -14 stopnie, a lipca między +17 a +18 stopni Celsjusza.

Wiatry wykazują małą siłę. Są to wiatry umiarkowane, o sile 5-10 m/s. Jesienią - wschodnie i północno-wschodnie, zaś latem zachodnie.

Przeciętna ilość opadów wynosi 750-800 mm, z czego na okres letni przypada 250 -400 mm, a na zimowy 80-180 mm. Czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 60 - 150 dni.

Największą powierzchnię zajmują gleby brunatne wyługowane i kwaśne, zaś gleby bielicowe i pseudobielicowe występują na mniejszym obszarze. Na gruntach rolnych dominują gleby o niskich klasach bonitacyjnych. Gleby klasy I nie występują wcale. Dominuje klasa IV.

1.4. Stan środowiska naturalnego

1.4.1. Wody

Przez miejscowość przepływa potok Witryłówka, który nie ma określonej klasy wód. Po wybudowaniu oczyszczalni ścieków dla Końskiego i Witryłowa stan wód uległ znacznej poprawie. Po stronie północno wschodniej Witryłowa przepływa rzeka San, której wody można określić na III klasę czystości.
Pozostałe potoki i cieki wodne nie są zanieczyszczone.

1.4.2. Powietrze atmosferyczne

W obrębie miejscowości Witryłowa oraz w najbliższym jej otoczeniu nie ma dużych zakładów przemysłowych, które w znaczny sposób wpływałyby negatywnie na stan powietrza atmosferycznego.

2. Środowisko kulturowe

Środowiska wiejskie od niepamiętnych czasów są w zakresie kultury skazane właściwie na siebie oraz na swoją aktywność. Istotne zaniedbania w rozwoju infrastruktury na wsiach wpływają, że zdecydowana ilość dostępnych w gminie środków jest kierowana na ich budowę i utrzymanie ze szkodą dla podtrzymania wartości i tradycji kulturowych. Nie bez znaczenia jest też „inwazja" tzw. kultury masowej powodująca wypieranie ukształtowanych przez lata wzorców i tradycji. Okresem szczególnie niekorzystnym dla wzorców i tradycji kulturowej były lata dziewięćdziesiąte ubiegłego wieku gdzie obserwowano dynamiczne zmiany wynikające w dużym stopniu z rozwoju i dostępu do taniego sprzętu audio-video oraz techniki przekazu. Jednak, na szczęście od kilku lat obserwuje się wśród mieszkańców zmęczenie tego typu „produktami" i autentyczną chęć powrotu do źródeł. U podstaw tych zachowań, oprócz potrzeb związanych z chęcią ocalenia od zapomnienia dorobku kulturowego, są potrzeby wynikające z potrzeby kontaktu z innymi ludźmi.

2.1. Turystyka i rekreacja

Na wizerunek Witryłowa składają się jej niezaprzeczalne walory rekreacyjne, turystyczne. Witryłów leży niedaleko rzeki San. Bardzo często obszar ten kojarzony jest z Pogórzem Dynowskim, a niekiedy z Bieszczadami.

Jest to miejsce atrakcyjne zwłaszcza ze względu na:

- bogactwo i różnorodność dziedzictwa kulturowego,
- walory przyrodniczo – krajobrazowe oraz atrakcyjne okolice,
- tereny łowieckie dla potencjalnych myśliwych,
- istnieją także możliwości wytyczenia ciekawych szlaków turystycznych.

Zasoby przyrodniczo – krajobrazowe stanowią podstawę rozwoju bazy i działalności turystycznej (agroturystycznej).

Jedną z barier w dotychczasowym rozwoju turystyki jest brak punktów informacyjnych zarówno za terenie całej gminy jak również w najbliższym otoczeniu.

2.2. Sport

Na terenie miejscowości Witryłów nie funkcjonują kluby sportowe. Młodzież z Witryłowa zrzesza się w klubach sportowych w innych miejscowościach gminy.

2.3. Działające organizacje i stowarzyszenia

Ochotnicza Straż Pożarna w Witryłowie, według wielu przesłanek, rozpoczęła swoją działalność w 1932 roku. Organizatorem i pierwszym naczelnikiem był Władysław Truchan. W trakcie II wojny światowej zginęło kilku strażaków: w kampanii wrześniowej Michał Baran, w obozie koncentracyjnym Władysław Bury, Jan Cipora, Kazimierz Florko, Jan Nawrocki, Karol Wolsan, w bitwie pod Monte Cassino poległ Władysław Klimowicz. Po wojnie strażacy zmagali się z napadami UPA. Pomimo wielu przeciwności jednostka nie przestała istnieć. W 1969 r. strażacy otrzymali motopompę i syrenę. W 1984 roku rozpoczęto budowę remizy strażackiej, którą ukończono w 1992 roku. Dwa lata później jednostka otrzymała swój pierwszy wóz bojowy Star 26. W 2001 roku strażacy otrzymali sztandar. W tym samym roku jednostka otrzymała nowy samochód Jelcz 315. 3 maja 2002 roku obchodzono 70 - lecie istnienia Ochotniczej Straży pożarnej. W 2002 roku jednostka OSP Witryłów została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Kolejną organizacją społeczną prężnie działającą na terenie miejscowości jest Koło Gospodyń Wiejskich (KGW).

Jest to organizacja z wieloletnią tradycją. Koło Gospodyń Wiejskich aktywnie uczestniczy w życiu społeczności lokalnej. Jest organizatorem zabaw tanecznych, współtworzy różne imprezy okolicznościowe np.: spotkania opłatkowe, Dzień Seniora, Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dożynki, itp. Gospodynie z KGW, co roku wykonują wieniec dożynkowy z płodów ziemi na święto Wniebowzięcia NMP (Matki Bożej Zielnej).

Witryłów jest miejscowością bogatą w tradycje, jednak w ostatnich latach obrzędy te częściowo się zacierają.

2.4. Obiekty zabytkowe

W Witryłowie znajduje się zabytkowa świątynia obecnie jest użytkowana jako kościół filialny, rzymskokatolicki pw. Najświętszej Maryi Panny Nieustającej Pomocy, należący do parafii w Końskiem, niegdyś cerkiew greckokatolicka. Wzniesiona w 1812 r., przebudowana na pocz. XX stulecia z zatarciem stylu (usunięto kopułę). Świątynia jest drewniana, konstrukcji zrębowej, na kamiennym podmurowaniu, dwudzielna. Posiada prezbiterium zbliżone do kwadratu i chór muzyczny wsparty na 2 filarach. Zachował się krzyż procesyjny z pocz. XIX w., malowany dwustronnie, przedstawiający Chrystusa Ukrzyżowanego i Chrystusa w Grobie. W ośmiobocznej wieżyczce sygnaturka z pocz. XX w.

Do połowy XX wieku w Witryłowie istniał dwór. Uległ on częściowemu spaleniu w 1946 r. Pozostały po nim piwnice z 1828 r., a także resztki parku z kasztanowo-modrzewiową aleją i kilkoma starymi dębami.

Godne uwagi są także trzy piękne XIX-wieczne kapliczki murowane, z których jedna, na rzucie kwadratu, swoim wyglądem imituje dwuwieżową fasadę kościoła.

3. Gospodarka przestrzenna i infrastruktura techniczna

Analizując stopień wyposażenia podkarpackich wsi w urządzenia infrastruktury technicznej, można stwierdzić iż w znaczny sposób odbiega on od standardów rozwiniętych krajów Unii Europejskiej. Jednak w przypadku Witryłowa stwierdzić należy, że wioska ta posiada dość rozwiniętą infrastrukturę techniczną taką jak drogi, sieć kanalizacyjną oraz w małym stopniu wodociągi.

3.1. Stan systemu komunikacji

Podstawowy układ drogowy miejscowości w rozumieniu ustawy o drogach publicznych tworzy droga powiatowa Nr 2046R Krzemienna – Witryłów - Jurowce. Droga ta łączy Gminę Dydnia z Gminą Sanok. Ważną drogą jest droga gminna Witryłów – Łodzina. W Witryłowie znajduje się również kładka wisząca przez rzekę San, która łączy tą miejscowość z Uluczem.

Układ uzupełniający tworzą drogi będące własnością Gminy Dydnia. Należy stwierdzić iż jednym z czynników wpływających na układ drogowy jest rzeźba terenu oraz struktura osadniczo – przestrzenna miejscowości.

3.2. Kanalizacja

Na terenie Witryłowa znajduje się sieć kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalnia ścieków.

3.3. Wodociągi

Na terenie miejscowości ludność korzysta przede wszystkim z licznych wodociągów zagrodowych oraz z indywidualnych, niewielkich wodociągów. Są to głównie wodociągi grawitacyjne. Źródłem wody dla nich są studnie kopane oraz studnie wiercone. Wodociąg istnieje na dawnym osiedlu po PGR.

3.4. Parkingi i chodniki

Na dzień dzisiejszy na terenie Witryłowa jest stosunkowo niewiele miejsc parkingowych, zlokalizowane są one głównie przy budynkach użyteczności publicznej. Teren miejscowości Witryłowa jak i całej gminy jest niewystarczająco „uzbrojony" w sieć chodników, nie ma tutaj chodnika dla pieszych przy drodze powiatowej.

3.5. Budynki i budowle

Poniżej została zamieszczona tabela obrazująca budownictwo mieszkaniowe, a co za tym idzie zasoby mieszkaniowe gminy indywidualne i zbiorowe.

Tab. Budownictwo mieszkaniowe – zasoby mieszkaniowe gminy indywidualne i zbiorowe

Wyszczególnienie	Liczba osób	Ilość mieszkań	Pow. użytkowa mieszkań w m^2	Ilość izb	Pow. użytkowa na osobę	Liczba osób na mieszkanie	Liczba osób na izbę
Gmina	8401	2044	122 640	8 005	14,38	4	1
Witryłów	481	121	7260	495	15,09	4	1

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane UG Dydnia (stan na 31.12.2011 r.)

3.6. Gazyfikacja

Teren Witryłowa jest w zadowalającym stopniu uzbrojony w sieć gazową i w najbliższym czasie nie przewiduje się jej rozbudowy. Ponadto coraz częściej można spotkać się ze zjawiskiem odchodzenia przez mieszkańców od źródła zasilania jakim jest gaz z sieci gazowej i zaopatrywanie się w gaz z butli propan-butan.

3.7. Gospodarka odpadami

Gmina Dydnia nie posiada własnego składowiska odpadów. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 lipca 2013 roku za odbiór i transport odpadów z terenów zamieszkałych odpowiada wykonawca wyłoniony w drodze przetargu. Odpady są wystawiane przez mieszkańców w workach foliowych w wyznaczonych miejscach zgodnie z harmonogramem odbioru odpadów. Odpady trafiają na RIPOK do Krosna. Z terenów niezamieszkałych odpady wywożone są przez podmioty z którymi właściciele nieruchomości zawarli indywidualnie umowy. W większości wywozi odpady Zakład Gospodarki Komunalnej w Dydni.

3.8. Charakterystyka opieki zdrowotnej

Mieszkańcy Witryłowa w chwili obecnej korzystają w głównej mierze z opieki medycznej prowadzonej przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krzemiennej w punkcie lekarskim w Witryłowie.

3.9. Oświata

Szkoła w miejscowości Witryłów została wybudowana w 1895 roku czyli jeszcze za czasów zaborów.

Obecnie do Szkoły Podstawowej z Witryłowie uczęszcza 17 uczniów. Uczniowie uczą się w dwóch oddziałach: klasy 0-1 oraz 2-3. Uczniowie klas 4-6 oraz klas 1-3 gimnazjum uczęszczają do Zespołu Szkół Publicznych w Końskiem.

4. Sfera gospodarcza

4.1. Rolnictwo

Podstawowy potencjał Witryłowa stanowią zasoby i walory naturalne. Obecnie w sferze gospodarczej przeważa rolnictwo. Grunty rolne stanowią 56,82 % powierzchni ogólnej, w przeważającej części są to grunty orne oraz łąki i pastwiska. Na gruntach rolnych dominują gleby o niskich klasach bonitacyjnych. W ogólnym zestawieniu wszystkich klas dominuje klasa IV.

Struktura użytkowania gruntów i waloryzacja przyrodniczo – ekonomiczna przestrzeni rolniczej Witryłowa i Gminy Dydnia

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia w ha				
		Ogólna	Użytki rolne	Lasy i grunty leśne	Tereny zainwestowane	Pozostałe
1.	**Witryłów**	**996**	**566**	**312**	**70**	**48**
2.	Gmina	13 040	6512,51	5170	922,2	435,29

Źródło: Dane UG Dydnia

Rolnictwo charakteryzuje się dużą ilością małych gospodarstw. Na ich ogólną liczbę 210 w 2012 r. aż 114 stanowią gospodarstwa o powierzchni do 1 ha. Ponadto na niekorzystną sytuację rolnictwa wpływa niekorzystna konfiguracja terenu o znacznym nachyleniu stoków oraz niekorzystne warunki glebowe.

Gospodarstwa rolne według grup obszarowych w Witryłowie i w gminie Dydnia (szt.)

Wyszczególnienie	Ogółem	O powierzchni użytków rolnych					
		Do 1 ha	Powyżej 1 ha				
			Razem	1,01 - 4,99	5 - 9,99	10 – 19,99	Powyżej 20
Witryłów	**210**	**114**	**96**	**83**	**6**	**1**	**6**
Gmina Dydnia	4094	1739	2301	2183	96	11	11

Źródło: Dane UG Dydnia (stan na 31.12.2012r.)

Warunki klimatyczno - przyrodnicze, ukształtowanie terenu, średniej klasy gleby, rozdrobnienie gospodarstw, tradycje prowadzenia gospodarki rolnej sprawiają, że głównymi kierunkami produkcji rolnej są:

- w produkcji roślinnej – uprawa zbóż z dominacją uprawy pszenicy, ale znaczącym udziałem upraw owsa, jęczmienia i żyta. Uprawa ziemniaków i uprawy warzyw. Uprawy roślin przemysłowych: buraków cukrowych, rzepaku, kukurydzy stanowią mało znacząca pozycję w produkcji rolnej (prawie w ogóle nie występują),
- w produkcji zwierzęcej dominującą jest hodowla bydła tak mlecznego jak i opasowego, oraz trzody chlewnej. Są to wskaźniki zdecydowanie poniżej skali regionalnej i nie w pełni oddają możliwości wykorzystania walorów przyrodniczo - przestrzennych.

Od lat 80-tych występuje proces zmniejszania się powierzchni rolniczej przestrzeni produkcyjnej, co wynika m.in. z zainwestowania infrastrukturalnego, zajętości pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe. Coraz częściej występuje zjawisko odłogów i ugorów.

Z uwagi na podgórski charakter miejscowości i jej walory turystyczne pożądanym kierunkiem wykorzystywania gruntów może być zalesianie.
Największym rynkiem pracy było rolnictwo. Szacuje się, że przeciętne zatrudnienie na 100 ha użytków rolnych wynosiło ok. 47-50 osób, co było wskaźnikiem bardzo niekorzystnym.
Obecnie po wejściu Polski do UE dużo osób szczególnie młodych wyjechało do pracy poza granice kraju.

4.2. Działalność pozarolnicza

Na terenie Witryłowa działa kilka podmiotów gospodarczych prowadzących swoją działalność w różnych dziedzinach. Obecnie (stan 31.12.2011 r.) działalność gospodarczą prowadzi 10 mieszkańców co zestawiono w poniższej tabeli:

Zestawienie prowadzonej działalności gospodarczej

Lp.	Branża	Liczba podmiotów działających w danej branży
1	Handlowa	1
2	Usługowa	9
RAZEM		**10**

Źródło: Dane UG Dydnia

5. Potencjał społeczny

5.1. Sytuacja demograficzna

Witryłów (stan na 31.12.2011 r.) jest zamieszkiwany przez 481 mieszkańców. Dane dotyczące liczby mieszkańców oraz liczby narodzin dzieci w poszczególnych sołectwach na dzień 31.12.2011 r. przedstawia poniższa tabela.

Tab. Dane dotyczące ludności (stan na 31.12.2011)

Lp.	Miejscowość	Ludność	Urodzenia	Zgony
1.	Dydnia	1555	16	18
2.	Jabłonka	1115	12	14
3.	Niebocko	1610	16	15
4.	Wydrna	588	5	5
5.	Grabówka	561	6	7
6.	Krzywe	438	6	1
7.	Końskie	480	7	3
8.	**Witryłów**	**481**	**4**	**6**
9.	Ulucz	107	0	1
10.	Temeszów	344	3	4
11.	Krzemienna	443	4	7
12.	Obarzym	368	5	4
13.	Niewistka	308	1	1
14.	Jabłonica Ruska	3	0	0

Źródło: Dane UG Dydnia

W rozwoju demograficznym Witryłowa występuje charakterystyczny dla Polski i regionu, trend polegający na okresowym falowaniu przyrostów lub ubytków liczby ludności w wyniku tzw. wyżów i niżów demograficznych. Na dzień 31.12.2011 r. zanotowano mniejszą liczbę urodzeń niż zgonów.

Jeżeli chodzi o migrację ludności można zaobserwować, iż zjawisko to w miejscowości Witryłów nasiliło się po otwarciu granic Unii Europejskiej dla obywateli z państw nowoprzyjętych.

5.2. Rynek pracy

Do podstawowych źródeł utrzymania ludności Witryłowie należy zaliczyć:

- praca w rolnictwie,
- praca w podmiotach gospodarczych na terenie gminy,
- poza zarobkowe źródła (głównie emerytury rolnicze, emerytury pracownicze, renty oraz zasiłki,
- praca poza gminą (głównie Sanok, Brzozów, Krosno, Dynów),
- praca poza granicami kraju.

Liczba ludności (osób zatrudnionych) z pozarolniczym źródłem utrzymania wynikającym ze stosunku pracy ulegała na przestrzeni kilkunastu lat bardzo dużym wahaniom tj. od ok. 40-45% na początku lat 80-tych do ok. 10-12% w ostatnich latach (szacunki). Takie duże wahania łączą się z ograniczoną chłonnością miejscowego, ale przede wszystkim sąsiednich rynków pracy.

W okresie transformacji gospodarki, poprzez ograniczenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem, zwłaszcza w przemyśle i budownictwie najbliższych miast, ograniczenie bądź wręcz likwidację tzw. transportu zakładowego i drastycznym wzrostem kosztów transportu, zmalała wyraźnie ilość osób utrzymujących się z zarobkowych źródeł pozarolniczych, zwłaszcza zatrudnionych poza terenem gminy.

Z uwagi na bardzo znaczący udział ludności starszej, w wieku produkcyjnym należy sądzić, że przynajmniej 28-33% ludności oficjalnie utrzymuje się z poza zarobkowych źródeł tj. emerytur, rent, zasiłków i zapomóg.

W zakresie zatrudnienia (rynku pracy) sytuację Witryłowa należy określić jako umiarkowaną w porównaniu do innych miejscowości Gminy Dydnia oraz z całym subregionem krośnieńsko - przemyskim. Wiąże się to ze specyfiką funkcjonalną miejscowości, gdzie dominuje rolnictwo indywidualne, a w tej dziedzinie nie notuje się jeszcze radykalnych zmian.

Charakterystyczne cechy bezrobocia i rynku pracy to:

- wzrastająca liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet,
- wzrastająca liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku – problem biedy społecznej,
- wzrastająca liczba bezrobotnych absolwentów szkół, a więc ludzi młodych oraz liczba osób długotrwale pozostających bez pracy.

5.3. Opieka społeczna

Pomocą społeczną w 2012 roku objęte było 71 rodzin. Głównymi przyczynami z powodu których osoby znalazły się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zwróciły się o pomoc do GOPS Dydnia było: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz wielodzietność. Pomoc społeczna w przypadku zdecydowanej większości tych rodzin ma charakter okresowy bądź stały, dotyczy pomocy finansowej oraz w naturze (takiej jak: żywność, odzież, środki czystości). Słaba baza ekonomiczna Gminy, zapóźnienia w rolnictwie, trudna sytuacja na lokalnym rynku pracy ma wpływ na niski poziom życia miejscowej ludności i nie sprzyja jej aktywizacji.

IV. Analiza SWOT

1. Sfera społeczna – jakość życia, tożsamość i wartości życia wiejskiego

Czynniki sprzyjające rozwojowi	**Czynniki niesprzyjające rozwojowi**
Czynniki rozwojowe wewnętrzne Witryłowa	
Atuty	**Słabości**
atrakcyjnie położona miejscowość w czystym środowisku przyrodniczym	wysoki poziom bezrobocia – bezrobocie strukturalne
rozbudowana baza mieszkaniowa – wolne lokale	brak szlaków turystycznych
	zanikanie tradycji wśród młodych ludzi i przejmowanie obcych wzorców kulturowych
funkcjonujące obiekty użyteczności publicznej: Dom Ludowy, świetlica,	rozluźnienie więzi z miejscem urodzenia wraz z podejmowaniem nauki lub pracy w okolicznych ośrodkach miejskich – ujemne saldo migracji
aktywnie działające organizacje pozarządowe (Ochotnicza Straż Pożarna, Koło Gospodyń Wiejskich,	utrudniony dostęp do szkolnictwa na poziomie ponadpodstawowym
wysoki poziom uczestnictwa i aktywny udział dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców w imprezach o charakterze sportowym, kulturalnym i rekreacyjnym	zły stan dróg dojazdowych do pól
	braki w podstawowej infrastrukturze: wodociągi, chodniki dla pieszych
wysokie poczucie własnej tożsamości i dumy mieszkańców wsi	brak produktu promującego wieś/gminę
zachowane w części tradycje i obyczaje ludowe	niewystarczająca ilość imprez integracyjnych, aktywizujących do wspólnego działania

różnorodność kulturowa (obrzędy, infrastruktura, tradycje)	niewystarczająca ochrona obiektów zabytkowych i innych elementów dziedzictwa kulturowego
wybudowana kanalizacja sanitarna	bardzo ograniczony lokalny rynek pracy
funkcjonująca Szkoła Podstawowa	
otwartość mieszkańców wsi na nowe pomysły i rozwiązania	
wzrastający poziom estetyki i wyglądu zewnętrznego gospodarstw	
Czynniki rozwojowe zewnętrzne w otoczeniu	
Szanse	**Zagrożenia**
rosnące zainteresowanie mieszkańców miast wypoczynkiem w czystych ekologicznie terenach	negatywne wzorce zachowań płynące z mediów
moda na „powrót do korzeni" – zainteresowanie turystyką wiejską	ograniczone środki finansowe na rozwój kultury
możliwość ubiegania się o zewnętrzne środki pomocowe na inwestycje infrastrukturalne i tzw. projekty miękkie	
aktywna działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Dydni	
nawiązana przez Gminę współpraca w zakresie sportu i kultury z partnerami z Ukrainy i Słowacji	
dostępne zewnętrzne środki wpierania inicjatyw lokalnych	

2. Sfera potencjałów – standard życia

Czynniki sprzyjające rozwojowi	**Czynniki niesprzyjające rozwojowi**
Czynniki rozwojowe wewnętrzne Witryłowa	
Atuty	**Słabości**
wysokie walory środowiskowe (krajobrazowe, klimat, fauna i flora)	brak odpowiednio przygotowanych miejsc do organizowania imprez masowych
	brak gospodarstw agroturystycznych
ciekawe zabytki – kaplica, liczne kapliczki przydrożne	brak chodników, niewystarczająca liczba miejsc parkingowych
wolne grunty przeznaczone pod zabudowę mieszkalną i działalność gospodarczą	
prężna jednostka OSP i prężnie działające stowarzyszenie	
przebieg drogi powiatowej Nr 2046R	niekorzystne ukształtowanie terenu

Krzemienna – Witryłów - Jurowce.	podrażające koszty inwestycji infrastrukturalnych
edukacja ekologiczna prowadzona w szkole	niekorzystne warunki geograficzne utrudniające i podwyższające koszty utrzymania dróg
	niskie zasoby finansowe i dochody mieszkańców
	niedostateczne środki na inwestycje infrastrukturalne
	brak inwestorów do rozwijania bazy turystycznej
	niewystarczająca liczba inwestorów do utrzymania i rozwijania bazy sportowo-rekreacyjnej
Czynniki rozwojowe zewnętrzne w otoczeniu	
Szanse	**Zagrożenia**
sprawny gminny system odbioru odpadów stałych	rosnące natężenie ruchu na drogach
możliwość uzyskania dotacji na inwestycje infrastrukturalne (w tym proekologiczne)	wysokie koszty inwestycji infrastrukturalnych
zainteresowanie sąsiednich gmin, miejscowości ochroną środowiska	wysokie koszty utrzymania infrastruktury technicznej
działania Starostwa Powiatowego w zakresie poprawy stanu dróg powiatowych	

3. Sfera gospodarcza – byt

Czynniki sprzyjające rozwojowi	**Czynniki niesprzyjające rozwojowi**
Czynniki rozwojowe wewnętrzne Witryłowa	
Atuty	**Słabości**
czyste środowisko	bardzo mała liczba pozarolniczych miejsc pracy na terenie wsi
	duże rozdrobnienie i niekorzystna struktura agrarna gospodarstw rolnych
możliwość produkcji żywności o podwyższonych walorach jakościowych	znaczne ograniczenia kapitałowe gospodarstw rolnych
	trudne warunki naturalne i niski poziom produkcji rolnej
atrakcyjne położenie geograficzne – dobre warunki do rozwoju turystyki wiejskiej	znaczny niedobór kapitału na uruchomienie i rozwój działalności gospodarczej
wysokie walory ekologiczne produkowanej żywności	brak gospodarstw ekologicznych i innych realizujących programy rolno-środowiskowe
duże rezerwy pod bazę noclegową – duża powierzchnia domów mieszkalnych	brak produktu wyróżniającego wieś/gminę

pojawiające się inicjatywy rozwoju usług turystycznych (gospodarstwo agroturystyczne)	bardzo słabo rozwinięta i brak różnorodności bazy turystycznej (brak gospodarstw agroturystycznych, brak szlaków turystycznych)
	brak infrastruktury około turystycznej
	brak terenów przygotowanych pod rozwój przedsiębiorczości (szczególnie mikro i małych przedsiębiorstw)
	skromny rynek na lokalne usługi bytowe wśród miejscowej ludności
	peryferyjne położenie – niekorzystne dla rozwoju działalności gospodarczej (poza turystyką)

Czynniki rozwojowe zewnętrzne w otoczeniu

Szanse	**Zagrożenia**
rosnące zainteresowanie aktywnym wypoczynkiem na wsi	utrudniony dostęp do kapitału zewnętrznego
wzrastające zainteresowanie żywnością o podwyższonych walorach jakościowych	wysokie koszty podejmowania działalności gospodarczej
dostępność funduszy strukturalnych i przedakcesyjnych na rozwój działalności gospodarczej, w tym rolniczej	niska opłacalność produkcji rolniczej
dotacje dla gospodarstw ekologicznych	niski poziom identyfikacji wsi w otoczeniu, jako atrakcyjnego miejsca do wypoczynku
przebieg Szlaku Ikon i Szlaku Architektury Drewnianej przez teren gminy	

V. Wizja rozwoju (odnowy) miejscowości Witryłów

Wizję rozwoju miejscowości Witryłów, która powstała w wyniku analiz oraz dyskusji społecznych sformułowano następująco:

Aby Witryłów – nasza wieś – była estetyczna, atrakcyjna i miała wypracowany produkt lokalny, który wyróżniłby ją na tle innych miejscowości:

Jaka ma być?	Estetyczna o nieskażonym środowisku naturalnym
Jakie funkcje ma spełniać?	Usługowe; agroturystyczne; rolnictwo w pełni nowoczesne

Jakie dziedziny mają dać utrzymanie mieszkańcom	Małe przedsiębiorstwa, usługi oraz rolnictwo
Kim mają być mieszkańcy?	Aktywnymi, zaangażowanymi, w pełni identyfikującymi się z wsią, dbający o wieś,
Jak ma wyglądać organizacja wsi i mieszkańców?	Mieszkańcy zintegrowani organizujący wspólnie festyny, tworzący stowarzyszenia i organizacje,
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Wspólnie na zebraniach wiejskich
Jak ma wyglądać nasza wieś?	Estetyczny wygląd, zadbana o czystym środowisku naturalnym
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	Rozwijanie tradycji i obrzędów lokalnych
Jak ma przedstawiać się stan mieszkań i obejść?	Mieszkania funkcjonalne, a obejścia schludne, zadbane z ogródkami przydomowymi
Jaki będzie stan rolnictwa?	Zmodernizowane a przede wszystkim dochodowe
Jakie mają być połączenia komunikacyjne?	Więcej bezpośrednich połączeń PKS; oraz prywatnych przewoźników „busów",
Jaką ofertę zajęć zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	Zajęcia w utworzonej świetlicy wiejskiej

Wizja jest zapisem woli mieszkańców i ich deklaracją wspólnego urzeczywistniania nakreślonych celów. Wizja w swej istocie łączy wszystkie środowiska, siły i osoby na rzecz jej realizacji, jednak bez wskazywania sposobów i środków. Te zapewne będą wypadkową aspiracji, doświadczeń i pomysłowości mieszkańców i ośrodków decyzyjnych wcielających ją w życie.

VI. Planowane kierunki rozwoju (odnowy)

1. Plan długoterminowy

1.1. Priorytety

- Budowa i modernizacja infrastruktury;
- Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców;

- Zachowanie dziedzictwa kulturowego;
- Podniesienie atrakcyjności turystycznej;
- Rozwój przedsiębiorczości;
- Kultywowanie tradycji i wartości lokalnych;
- Aktywizacja mieszkańców na rzecz realizacji wizji

1.2. Uzasadnienie

Rozwój infrastruktury technicznej ma decydujące znaczenie dla powodzenia programów rozwoju obszarów wiejskich. Od poziomu rozwoju infrastruktury technicznej zależy to jak będzie rozwijała się lokalna gospodarka i jak będą zaspokajane potrzeby społeczne mieszkańców. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w Planie Odnowy Miejscowości Witryłów. Będzie to wymagać koncentracji środków na rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej i społecznej. W celu zapewnienia stałego wzrostu jakości życia oraz dostosowania do standardów UE niezbędne jest zwiększenie poziomu wydatków, szczególnie na inwestycje infrastrukturalne z zakresu ochrony środowiska i rozwoju infrastruktury społecznej. Realizacja tych inwestycji wpłynie na uruchomienie procesu wielofunkcyjnego rozwoju miejscowości Witryłów, który z założenia ma przyczynić się do tego, aby wieś ta nie była jedynie miejscem gdzie produkuje się żywność, lecz również spełniała inne ważne funkcje takie jak:

- dobre miejsce do życia (funkcja mieszkaniowa),
- atrakcyjne miejsce wypoczynku,
- miejsce, w którym chronione jest środowisko naturalne,
- miejsce, w którym chroni się tożsamość i kulturę,
- miejsce zróżnicowanej działalności gospodarczej.

Bogate dziedzictwo kulturowe, zabytki są elementem warunkującym atrakcyjność turystyczną miejscowości. Obok walorów estetyczno – poznawczych mogą one wzbogacać życie kulturalne. Życie kulturalne oraz sportowe stanowi podstawę aktywności społeczeństwa. Umożliwiają spędzenie wolnego czasu w sposób zorganizowany, stanowiąc atrakcję zarówno dla mieszkańców, jak i potencjalnych gości przebywających w Witryłowie.

Wobec powyższego ważnym elementem działań rozwojowych jest zachowanie zabytków Witryłowa oraz rozwój infrastruktury dla działalności sportowej i kulturalnej.

Bardzo ważnym elementem kształtującym warunki życia mieszkańców obszarów wiejskich, odpowiadającym standardom cywilizacyjnym i pozwalającym mieszkańcom realizować ich cele ekonomiczne, jest stworzenie im możliwości do aktywnego uczestnictwa w gospodarczym życiu miejscowości i gminy.

Trudna sytuacja na rynku pracy, wysokie bezrobocie należy do ważnych problemów społecznych i gospodarczych miejscowości. Realizacja priorytetów wymagać będzie koncentracji na rozszerzeniu zakresu stosowanych metod przeciwdziałania bezrobociu oraz na zapewnieniu warunków wdrażania nowych metod i technik pracy, a także na dostosowaniu społeczności do ery społeczeństwa informacyjnego.

Aktywizacja mieszkańców pozwoli wywołać zaangażowanie w środowisku wiejskim w budowaniu pozytywnych zmian dla własnego otoczenia. Realizacja Planu stworzy szanse dla wielu aktywnych ludzi, którzy dotychczas nie mieli okazji podjęcia podobnych działań. Ponadto pozwoli na odbudowanie więzi międzyludzkich, które w coraz większym stopniu ulegają zerwaniu.

Realizacja wszystkich powyższych priorytetów wymagać będzie mobilizacji mieszkańców do podejmowania działań na rzecz poprawy warunków i jakości życia. Aktywność mieszkańców w kierunku podejmowania działań wspierających rozwój gospodarczy, społeczny i kulturalny miejscowości będzie warunkiem krytycznym dla realizacji priorytetów niniejszego planu.

1.3. Cele

Realizacja priorytetów rozwojowych wymaga osiągnięcia celów długofalowych, które zgodne są z oczekiwaniami mieszkańców, jednocześnie będąc zgodnymi z najważniejszymi dokumentami planistycznymi gminy tj. Strategią Rozwoju Gminy, Planem Rozwoju Lokalnego Gminy. Poniżej zaprezentowano cele sformułowane w poszczególnych sferach życia społeczności lokalnej, jaką stanowią mieszkańcy Witryłowa. Kolejność poniższych celów nie stanowi ich hierarchii, są one równorzędne.

1.3.1. W zakresie sportu, rekreacji oraz kultury

- Doposażenie i remont Domu Ludowego
- Wyposażenie świetlicy wiejskiej
- Utworzenie sieci ścieżek turystycznych i punktów widokowych na terenie miejscowości.

1.3.2. W zakresie Oświaty.

- Doposażenie placu sportowo rekreacyjnego przy szkole.

1.3.3. W zakresie infrastruktury i obiektów komunalnych.

- Doposażenie i remont Domu Ludowego,
- Doposażenie świetlicy wiejskiej
- Wykonanie sieci wodociągowej dla wsi.

1.3.4. W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego wsi

- Promowanie rękodzieła i artystów ludowych poza miejscowością,
- Wytworzenie produktu lokalnego.

1.3.5. W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców

- Działania na rzecz prewencji,
- Zwiększenie zakresu współpracy między policją a mieszkańcami wsi.

1.3.6. W zakresie infrastruktury drogowej

- Budowa chodnika przy drodze powiatowej w obrębie całej miejscowości,
- Remont (przebudowa) dróg i mostów na terenie miejscowości.

VII. Opisy przedsięwzięć (zadań) – oczekiwane rezultaty

1. W zakresie sportu, rekreacji oraz kultury

1.1. Doposażenie i remont Domu Ludowego

Obecnie budynek jest w zadowalającym stanie technicznym jednak wymaga podjęcia zabiegów remontowych. Prace remontowe poprawią warunki korzystania z obiektu, ponadto poprawi się jego wygląd i estetyka. Obiekt posiada słabe wyposażenie, dlatego też należy je dokupić. W obiekcie będzie można zorganizować imprezy np. teatrzyk wiejski. Ponadto Dom Ludowy będzie wykorzystywany do organizowania szkoleń dla mieszkańców wsi. W budynku mieszkańcy będą mogli organizować różne imprezy okolicznościowe np. Spotkania Wigilijne, Dzień Babci, Dzień Dziadka, Dzień Matki i Ojca itp.

1.2. Doposażenie świetlicy

Doposażenie świetlicy pozwoli na zorganizowanie w niej imprez okolicznościowych spotkań mieszkańców. Doprowadzi to do większej integracji mieszkańców wsi.

1.3. Utworzenie ścieżek turystycznych i punktów widokowych na terenie miejscowości

Ścieżki turystyczne będą miejscem do biegów przełajowych, ponadto pozwolą aktywnie spędzać wolny czas. Trasy ścieżek przyrodniczych, wyznaczonych na malowniczych terenach stanowić będą atrakcję edukacyjną. Punkty widokowe na okolicznych wzniesieniach pozwolą na oglądanie pięknej panoramy miejscowości.

2. W zakresie oświaty

2.1. Doposażenie placu sportowo rekreacyjnego przy szkole

Inwestycja ta przyczyni się do rozwoju zajęć rekreacyjno sportowych, umożliwi mieszkańcom (w szczególności młodzieży) alternatywny sposób spędzania wolnego czasu. zorganizowanie zajęć rekreacyjnych.

3. W zakresie infrastruktury i obiektów komunalnych

3.1. Doposażenie i remont Domu Ludowego

Obecnie budynek jest w zadowalającym stanie technicznym jednak wymaga podjęcia zabiegów remontowych. Prace remontowe poprawią warunki korzystania z obiektu, ponadto poprawi się jego wygląd i estetyka. Obiekt posiada słabe wyposażenie, dlatego też należy je dokupić. W obiekcie będzie można zorganizować imprezy np. teatrzyk wiejski. Ponadto Dom Ludowy będzie wykorzystywany do organizowania szkoleń dla mieszkańców wsi. W budynku mieszkańcy będą mogli organizować różne imprezy okolicznościowe np. Spotkania Wigilijne, Dzień Babci, Dzień Dziadka, Dzień Matki i Ojca itp.

3.2. Doposażenie świetlicy wiejskiej

Doposażenie takiego miejsca pozwoli na zorganizowanie w nim imprez okolicznościowych i spotkań mieszkańców. Doprowadzi to do większej integracji mieszkańców wsi.

3.3 Wykonanie sieci wodociągowej dla wsi

Obecnie mieszkańcy wsi korzystają z lokalnych ujęć wodociągowych (studni kopanych). Obniżający się w ostatnich latach poziom wód gruntowych doprowadza do deficytu w wodę. Budowa wodociągu zapobiegnie wyżej zdefiniowanym zagrożeniom. Wodociąg poprawi również warunki egzystencji mieszkańców.

4. W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego wsi

4.1. Promowanie rękodzieła i artystów ludowych poza miejscowością

Wydanie albumu promocyjnego i organizowanie wystaw lokalnych artystów ludowych przyczyni się do wzrostu atrakcyjności wsi.

4.2.Wytworzenie produktu lokalnego

Wytworzenie produktu lokalnego pozwoli na identyfikację miejscowości Witryłów.

5. W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców

5.1. Działania na rzecz prewencji,

Zwiększenie częstotliwości wyjazdów patroli do Witryłowa pracy policji (zwłaszcza w godzinach wieczornych i nocnych) wpłynie na wzrost wykrywalności przestępstw, a także zniweluje wybryki chuligańskie.

5.2. Zwiększenie zakresu współpracy między policją a mieszkańcami wsi

Zaciśnięcie współpracy między policją a mieszkańcami wsi, ich czujność poprawi diagnozę środowiska i pozwoli na wcześniejsze wykrywanie patologii.

6. W zakresie infrastruktury drogowej

6.1. Budowa chodnika przy drodze powiatowej w obrębie całej miejscowości

Budowa chodnika przy ruchliwej drodze zapobiegnie wypadkom z udziałem pieszych, ponadto chodnik uaktrakcyjni centrum miejscowości.

6.2. Remont (przebudowa) dróg i mostów na terenie miejscowości

Inwestycje te poprawią estetykę miejscowości a zarazem wpłyną pozytywnie na standard życia mieszkańców. Niejednokrotnie umożliwią też dostęp do pięknych i malowniczych terenów dla potencjalnych turystów.

VIII. Harmonogram realizacji projektów.

L.p	Nazwa zadania	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Szacunkowy koszt realizacji [tys.]
1.	Doposażenie i remont Domu Ludowego								**170**
2.	Doposażenie świetlicy wiejskiej								**25**
3.	Doposażenie placu sportowo rekreacyjnego								**40**
4.	Wykonanie sieci wodociągowej dla wsi								**800**
5.	Utworzenie ścieżek turystycznych i punktów widokowych na terenie miejscowości								**125**
6.	Promowanie rękodzieła i artystów ludowych poza miejscowością								**60**
7.	Wytworzenie produktu lokalnego								**35**
8.	Budowa chodnika przy drodze powiatowej								**1 500**
9.	Remont (przebudowa) dróg i mostów na terenie miejscowości								**850**
10.	**Razem**								**3605**

IX. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego.

Witryłów jest wsią, która pod względem administracyjnym wchodzi w skład Gminy Dydnia. Położona jest w dolinie potoku Witryłówka na Pogórzu Dynowskim, które stanowi pogórze dla Beskidu Niskiego. Przebiega przez nią droga powiatowa Nr 2046R Krzemienna – Witryłów - Jurowce. Droga ta łączy Gminę Dydnia z Gminą Sanok.

Obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych w Witryłowie zlokalizowane są w obrębie drogi powiatowej.

Poruszając się w kierunku południowo-zachodnim napotkamy najpierw po lewej stronie drogi powiatowej na wzgórzu zabytkową świątynię, obecnie użytkowaną jako kościół filialny, rzymskokatolicki pw. Najświętszej Maryi Panny Nieustającej Pomocy, należący do parafii w Końskiem, niegdyś cerkiew greckokatolicka. Wzniesiona w 1812 r., przebudowana na pocz. XX stulecia z zatarciem stylu (usunięto kopułę). Świątynia jest drewniana, konstrukcji zrębowej, na kamiennym podmurowaniu, dwudzielna. Posiada prezbiterium zbliżone do kwadratu i chór muzyczny wsparty na 2 filarach. Zachował się krzyż procesyjny z pocz. XIX w., malowany dwustronnie, przedstawiający Chrystusa Ukrzyżowanego i Chrystusa w Grobie. W ośmiobocznej wieżyczce sygnaturka z pocz. XX w.

Poruszając się dalej drogą powiatową po prawej stronie znajduje się budynek Domu Ludowego, w którym znajduje się świetlica wiejska oraz garaż na samochód OSP. Jadąc drogą dalej można zaobserwować trzy piękne XIX-wieczne kapliczki murowane, z których jedna, na rzucie kwadratu, swoim wyglądem imituje dwuwieżową fasadę kościoła.

X. Zarządzanie

1. Wdrażanie

Schemat systemu wdrażania:

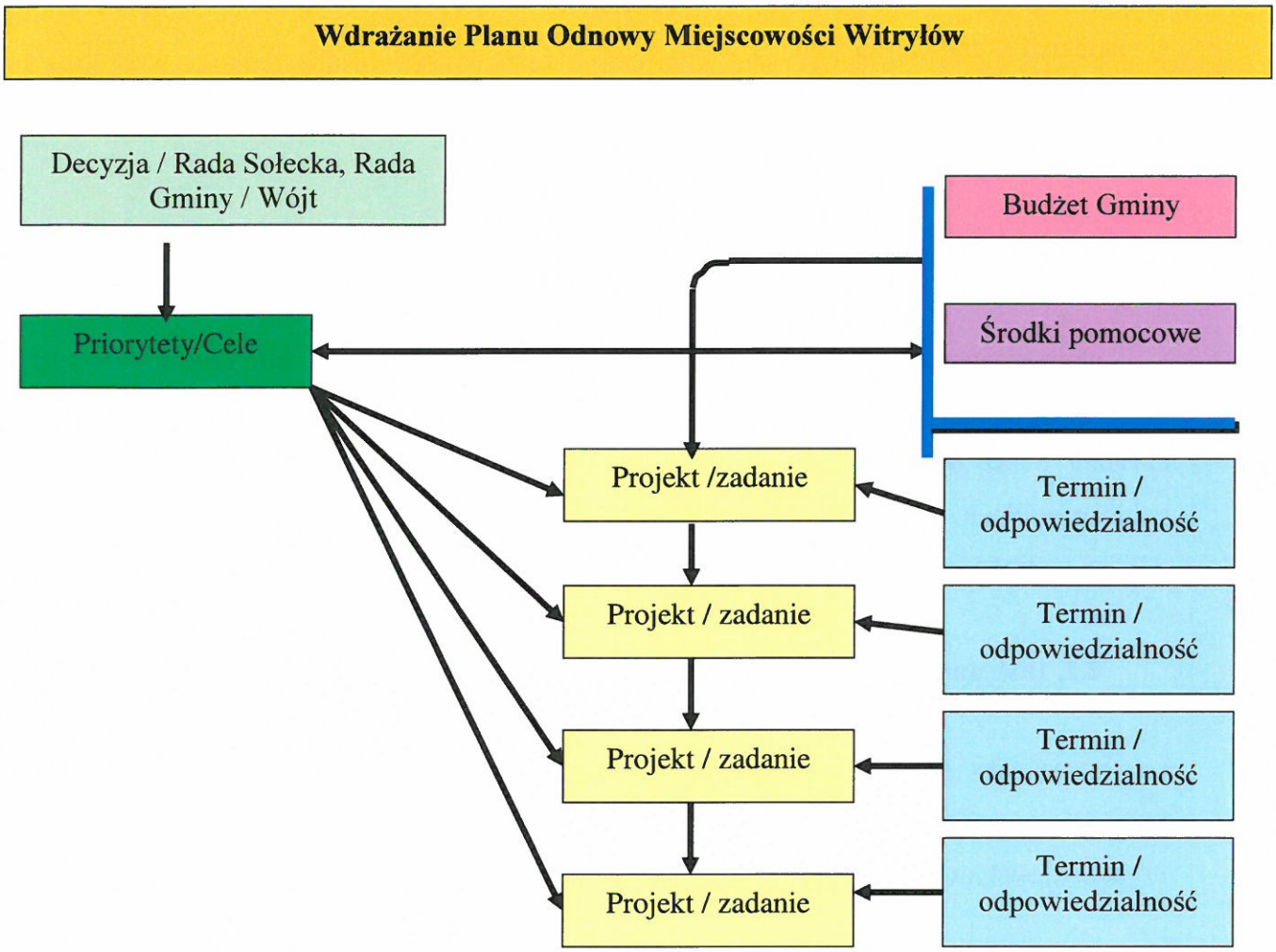

Stworzenie systemu zarządzania realizacją Planu ma decydujący wpływ na utrzymanie wysokiej dynamiki w całym procesie wdrażania. System, o którym mowa to przede wszystkim:

- doskonalenie istniejących i tworzenie nowych instrumentów realizacji,
- monitorowanie realizacji celów i projektów,
- zmiany i aktualizacja Planu.

2. Instrumenty realizacji

2.1. Instrumenty prawno – administracyjne

Najważniejszym narzędziem realizacji Planu jest budżet gminy. Stopniowe tworzenie budżetu zadaniowego powinno usprawnić zarządzanie środkami publicznymi oraz stworzyć czytelny obraz operacji finansowych przeprowadzanych przez Radę Gminy. Dynamika wdrażania Planu ma swoje odzwierciedlenie w kolejnych budżetach. Zadania wynikające z Planu realizowane ze środków budżetowych można stosunkowo łatwo zidentyfikować.

2.2. Instrumenty ekonomiczne i rynkowe

Tworzenie dobrego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, wyzwalanie lokalnych inicjatyw gospodarczych jest instrumentem, który usatysfakcjonuje mieszkańców pod względem rynkowym jak i ekonomicznym oraz przysporzy budżetowi kolejnych podatników.

2.3. Instrumenty finansowe

Stosowanie tak zwanego „montażu finansowego" przy dużych inwestycjach, to znaczy kumulacji środków pochodzących z różnych źródeł na realizację kolejnych zadań wynikających z planu. Stopniowe przechodzenie od konstruowania budżetu według dotychczasowych reguł do tworzenia budżetu zadaniowego.

2.4. Instrumenty marketingowe

Stworzenie odpowiedniego systemu marketingu miejscowości i gminy jako całości, (osiągnięcia samorządu, lokalnych przedsiębiorców, organizacji społecznych, mieszkańców i zasobów) ułatwi prowadzenie promocji wewnętrznej - skierowanej do mieszkańców gminy oraz promocji zewnętrznej. Stworzony system marketingowy przede wszystkim odpowie na pytania:

- kto?
- jakimi kanałami?
- z czym?
- do kogo?
- i za jakie pieniądze trafia z promocją?

3. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

3.1. System monitorowania planu odnowy

Monitoring wspomaga proces zarządzania i dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania zadań wynikających z Planu - począwszy od pojedynczego projektu, poprzez cel i priorytet, a skończywszy na osiąganych efektach. W zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na rzeczowy i finansowy.

3.2. Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarcza danych obrazujących postęp we wdrażaniu Planu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów w Planie.

Dane skwantyfikowane, obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań zostaną podzielone na kategorie.

3.2.1. Wskaźniki produktu

Odnoszą się one do rzeczowych efektów działalności. Liczone są w jednostkach materialnych, np. długość nowo budowanych dróg; liczba budynków poddanych renowacji; ilość firm, które otrzymały pomoc, itp.

3.2.2. Wskaźniki rezultatu

Odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia Planu. Takie mierniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów, liczba wypadków drogowych, itp.) lub finansowych (zmniejszenie nakładów na bieżące remonty obiektów zabytkowych itp.).

3.2.3. Wskaźniki oddziaływania

Obrazują one konsekwencje Planu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętym działaniem, chociaż pojawiających się po pewnym czasie (oddziaływanie bezpośrednie), jak i do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających ze zrealizowanego działania (oddziaływanie pośrednie).

Przykładowe wskaźniki oddziaływania to liczba innowacji wprowadzonych przez wsparte firmy czy instytucje w czasie 18 miesięcy po zakończeniu projektu (oddziaływanie bezpośrednie), czy wskaźnik zatrudnienia 24 miesiące od zakończenia realizacji projektu (oddziaływanie pośrednie).

4. Sposoby oceny planu odnowy

Ocena Planu prowadzona będzie na podstawie składanych raportów z prowadzonego, monitoringu rzeczowego i finansowego, opisu rozbieżności, jeśli takie powstaną pomiędzy Planem a wdrożeniem zadania oraz analizą przyczyn i skutków rozbieżności. Dodatkowo raporty zawierać będą informacje nt. postępu realizacji planu finansowego w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na rok następny.

Miernikami w prowadzonej ocenie będą wskaźniki np. nakład finansowy na 1 km drogi, ilość przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości posesji w gminie. Ocena dokonana będzie w sprawozdaniu rocznym, które Wójt Gminy składa Radzie Gminy podczas sesji, na której udzielane jest absolutorium za działania w roku poprzednim. Ocena szczegółowa zadań wynikających z Planu nastąpi po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji.

5. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Podstawą prawną do współpracy samorządu Gminy Dydnia z organizacjami pozarządowymi jest art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873). Zasadniczą rolę, jaką będą pełnić we wdrażaniu Planu organizacje i podmioty to inicjowanie działań projektowych, realizacja projektów oraz wyrażanie opinii na temat podejmowanych i prowadzonych zadań inwestycyjnych. Istnieje także możliwość bezpośredniej realizacji zadań po spełnieniu warunków określonych w ustawie o zamówieniach publicznych. Współpraca z podmiotami i organizacjami we wdrażaniu Planu obejmować będzie zadania o zasięgu lokalnym i opierać się będzie na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jakości. W gminie podjęte zostaną prace nad możliwością tworzenia spółek partnerskich publiczno – prywatnych do realizacji zadań własnych gminy. Obszar możliwy do współpracy to przede wszystkim tworzenie warunków i obsługa ruchu rekreacyjno – turystycznego na terenie miejscowości i gminy.

6. Uspołecznienie procesu planowania i realizacji

Przedstawiciele mieszkańców uczestniczyli w pracach nad niniejszym planem. Jak wynika z doświadczeń innych miejscowości zazwyczaj uczestnicy prac nad planami rozwoju stają się w swoich środowiskach rzecznikami proponowanych w tych planach rozwiązań.

O Planie Odnowy Miejscowości Witryłów na lata 2014-2020 przyjętym do realizacji przez Radę Sołecką i Radę Gminy, jak również o rozpoczynanych zadaniach, ich przebiegu i zakończeniu wszyscy mieszkańcy będą szczegółowo informowani. Informacje będą upowszechniane za pośrednictwem prasy regionalnej i lokalnej oraz zwyczajowo na tablicy ogłoszeń i stronie internetowej Urzędu Gminy oraz bezpośrednio przez władze gminy na zebraniach wiejskich.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Piotr Szul